

Шмаленко О.О.

аспірант,

Київський університет культури і мистецтв

ТРАДИЦІЇ ЕСТРАДНОГО ВИКОНАВСТВА У ТВОРЧОСТІ ВІА «ЧЕРВОНА РУТА»

Сучасні традиції естрадного музичування в Україні були започатковані на зламі 60-70-х років ХХ століття. В цей період розпочинається формування естрадного пісенного репертуару, який відрізняється від попередніх суттєвими змінами у жанровій насиченості, функціональними особливостями й новими виконавськими засобами. З'являється масова українська естрадна пісня. Цьому сприяє розвиток телебачення, удосконалення звукозаписуючої та звуковідтворюючої техніки, поява електромозичних інструментів. Зазначене визначило формування численних вокально-інструментальних ансамблів, наявність яких є характерною ознакою даного етапу розвитку популярного музичного мистецтва.

Музичними символами цього часу є, з одного боку «Червона рута» В. Івасюка у виконанні одноіменного ансамблю, з іншого – «Ой летіли дикі гуси» І. Поклада на слова Ю. Рибчинського у виконанні Н. Матвієнко.

У творчості ВІА «Червона рута» відбулося поєднання національної культури з актуальними світовими тенденціями у розвитку музичної культури. Їх пісні уособлювали дух часу – свободу творчості, віру в зміни, заглибленість в українську культуру і разом з тим майстерне володіння світовими стандартами

ВІА «Червона рута» привнесли нові способи художнього виразу на естраду – нові темброві фарби, використання електромозичних інструментів з їхньою специфікою. Учасників ВІА «Червона рута» можна назвати музикантами-виконавцями нового типу, вони одночасно є і співаками, і музикантами, і акторами, і авторами. Естрадне виконавство ансамблю сполучило у собі риси біг-біту, збагатили їх національними елементами, у їх програмах існувала тенденція до синтезу з театром, хореографією. Пісенний доробок ВІА «Червона Рута», виконавська манера сформували нову молодіжну аудиторію, яка співала українські пісні у нових ритмах та мелодіях.

Глядачів приваблював і вигляд в національно оздоблених концертних костюмах учасників гурту, і незалежна манера триматися під час виступів на сцені. Але головним гарантом успіху «Червоної Руги» завжди були пісні. Мелодії, створені буковинськими композиторами, підживлювалися джерелами карпатського фольклору, який народ створював впродовж тисячоліть. Енергійна мелодика, така незвична для більшості українських народних і сучасних естрадних пісень, казкова краса віршованих текстів створювали під час концертів таку незвичну для тих років атмосферу свободи виявлення почуттів.

Повнота функціонування національної культури потребує і розвитку масових та розважальних жанрів і форм, таких, як різні види естради, цирк, видовища, розважальне кіно, авторської пісні тощо, взагалі молодіжної субкультури, міської субкультури. ВІА «Червона Рута» сприяли створенню

молодіжної музичної субкультури в українських формах через становлення тієї образної, широкої манери співу, що переступає через шлягер, і стає саме етнокультурацією, широким процесом звучання народного мелосу. Колектив прагнув поєднати мелодійне багатство буковинських пісень з новітніми досягненнями джазової гармонії і ритміки. це виявляється в танцювальній жанровій основі приспіву пісні «Водограй» (сл. В. Івасюка), використанні мелодії з двома опорними тонами квінтового співвідношення в пісні «Ой зацвіла рожа» (слова народні). В пісні «Далина» (сл. Д. Павличка) проступають деякі риси думного епосу – 3-частинна композиція, декламаційні інтонації вокальної мелодії, підпорядкування музичних фраз смислового поетичному членуванню. Яскраво проступають елементи фольклору в інструментальному супроводі; в «Далині» – елементи дорійського ладу та гармонічного мінору, в «Ласкаво просимо» (сл. В. Івасюка) – інтонаційні формули гуцульського ладу, в піснях «Я піду в далекі гори» (сл. В. Івасюка), «Запроси до танцю» (сл. Б. Стельмаха) – імітація гри на народних інструментах. Виконуючи українські пісні, колектив синтезує мелодії з поетичним текстом, в якому В.Івасюк (автор) досягає музичного еквіваленту інтонації української мови, який надзвичайно органічно поєднується з естрадними ритмоформулами, що прийшли з джазу – це двоскладове закінчення фрази (наголос на першому складі) при синкопованому ритмі.

У піснях ВІА «Червона Рута» нерідко виникає активний зустрічний ритм (самостійність музичного ритму до поетичного), у кожному випадку художньо виправданий і пов'язаний не стільки із змістом слів і фраз, скільки зі змістом вірша в цілому. Характерними є декламаційність у поєднанні з розспівом. Досить часто початок пісень виконується у речитативній манері, де короткі музичні репліки відповідають інтонаціям і цезурам розмовної мови. Поступово монолог набуває схвильованого характеру й мелодія звучить широко й наспівно в аріозному стилі – «Далина» (вірші Д. Павличка), «Пісня про тебе», «В тебе тільки раннє літо», «Літо пізніх жоржин» (Р. Братунь), «Запроси мене у сни» та «Нестримна течія» (Б. Стельмах), «Я – твоє крило» (Р. Кудлик), «Я ще не все тобі сказав» (С. Пушик).

Такі стильові відкриття є серйозним внеском композитора В. Івасюка та ансамблю «Червона Рута» в розвиток української естрадної пісні 70-х років ХХ століття. Різноманіття пісенного доробку ансамблю «Червона Рута» з фольклорними елементами української пісні, естрадними ритмами, гармонійним звучанням відображало самотність культури України.

Список використаних джерел:

1. Дуков Е.В. Вокальная и инструментальная музыка популярных жанров // История современной отечественной музыки: учебник. – М., 1999. – С. 62-95.
2. Скороходов Г.А. Звезды советской эстрады. – М., 1986. – 183 с.
3. Яшкин В.К. Вокально-инструментальные ансамбли / В.К. Яшкин. – М.: Знание, 1980. – 134 с.